

Kde je doma přesný čas

Cestou od Pelhřimova vyjedete na kopec a Pacov se před vámi rozevře jako na dlani. Náramné je panorama městského náměstí a obou kostelů nad ním a vyhlíží kouzelně za každého počasí, pod sněhem má ovšem jakýsi zvláštní, skoro severský půvab. Pacov tvoří jednu z bran Českomoravské vysočiny. Stojí jen kousek od proklínané, ale nezastupitelné dálnice D1, a přitom je dost daleko, aby její ruch nezasahoval do zdejšího poklidu a skoro starosvětského životního tempa. V létě ožívají okolní chatové osady, turisté začínají i tenhle kout pomalu objevovat, ale s prvními závějeji kraj ztichne a ponoří se do snů. Třebaže i běžkařské terény by se v okolních kopcích našly asi přenáramné, zatím zůstává zimní Pacovsko turisty neobjeveno.

Pelhřimovský okresní policejní ředitel plukovník JUDr. Jan Pešek

Pacovské policejní oddělení už od sedmdesátých let sídlí v přízemí jedné z bytovek: prostoru tam není nazbyt, ale pro patnáct policistů (pardon, čtrnáct mužů a jednu ženu) vystačí (foto dole)

V době, kdy pacovský vedoucí oddělení nadporučík JUDr. Antonín Kratochvíl pobýval na rehabilitaci, řídil oddělení jeho zástupce nadporučík Mgr. Jindřich Sůva

Zůstává jím i v době volna a žije pod lupou pozorných pohledů. Na českém venkově odjakživa neradno kázati vodu a pít víno, obrazně řečeno.

Trestné činy, typické pro pacovský policejní obvod? Jako všude v této zemi, krade se mnoha způsoby a víceméně vše, co není dobře přibité. V Pacově mají ovšem jednu specialitu, nerezový materiál, z něž se dělá vět-

perník, oni loupali z kostelů nové měděné okapy a svody: v Obratani, Lukavci, přímo v Pacově...

„Měď je krásná, zvláště na historických budovách,“ vzdychne nadporučík. „A nebýt zlodějů, vydrží celý lidský život bez údržby. No, teď už se i na kostely dává plast. Vypadá to sice nepěkně, ale snad tam i zůstane...“

Volupání i krádeže prosté, na co si kdo zrovna troufne...

Dřív nebo později skončí ovšem za katrem, jako ona poslední parta. Početná skupina, pokaždé „se šlo na věc“ v jiném personálním složení, takže rozplést klubko nebylo pro policii snadné. Leč stalo se. Na místa lapených zlodějů ale přijdou další, neboť tento způsob výděлку se jeví tak snadný a vábí...

● ● ●

Prvopočátky osídlení místa, kde dnes leží město Pacov, jsou nejisté: nicméně už počátkem třináctého století se o místě takového jména nachází zmínka. Není zcela jasné, zda tu

„Což má i své výhody,“ prozradí docela upřímně rodilý Pacovák nadporučík Mgr. Jindřich Sůva. „Šumavu už turisté objevili natolik, že se tam chodí v průvodech...“

Má oddělení „na povel“, protože vedoucí, nadporučík JUDr. Antonín Kratochvíl, odjel do Červené na povinnou rehabilitaci.

Pacovské policejní oddělení sídlí jen kousek od náměstí (ovšem co v tomhle pětitisícovém městě není nedaleko?) v přízemí jednoho z bytových domů, jež se stavěly někdy začátkem sedmdesátých roků. Žádná sláva, prostory nikterak reprezentativní a pro patnáctičlenný tým jen tak tak postačí. Ale všech patnáct (přesněji řečeno čtrnáct, patnáctý je na rok v brněnské Střední policejní škole) policistů se najednou ve službě nesejde nikdy, střídají se na směny, čtyřadvacet hodin denně a sedm dnů v týdnu, jinak to u policie nejde.

Pacov je dost ovšem klidný obvod. Většina zdejších policistů pochází přímo z města anebo z bezprostředního okolí, nikdo nemusí dojíždět víc než pět deset kilometrů. Což znamená, že všichni se v obvodu dokonale vyznají a zdejších pár darebáků jim nikdo nemusí představovat. Na venkově se lidi znají navzájem a po generace. Což ovšem na druhé straně klade i na policisty zvýšené nároky: fakt, že je někdo „policajt“, se neodkládá s uniformou ani po službě.

Nepřehlédnutelné pacovské dominanty: kostel svatého Michala a hned vedle neméně vzorná zámecká kaple

šina výrobků v zdejších strojírnách. Sběrný vykupují jako divé a tak se mnoho šikulů snaží uvést poptávku s nabídkou jakžtakž do souladu.

Mimochodem, ti zatím poslední, jež Pacovští pochytili, měli ovšem pestřejší „pracovní“ program. Vedle krádeží nerezů si přibrali i kostely. Ne, nešlo jim o starozitnost, na to zřejmě neměli kvalifikaci. Jako Jeníček s Mařenkou

napřed stál kostel a přilehlá fara, kolem nichž se začali usazovat lidé, anebo jestli se na kopci dřív tyčil gotický hrad. Z hradu se pak postupem staletí stal útulnější zámek, a když se panství dostalo do rukou církve, nechali si ho mnohí přestavět na klášter. V Pacově se usídlili bosí karmelitáni a na rozvoj kraje měli značný vliv.

Když Josef II. kláštery a církevní řády sma-

Pacovské strojírny jsou největší podnik ve městě a vyrábějí leccos zajímavého, zejména pak z nerez. Díky čemuž se stávaly častým cílem zlodějů všeho druhu, neboť kovy jsou dneska cenné zboží...

hem rušil, odnesl to i ten pacovský. A znovu se přestavovalo, pro změnu zase zpátky na zámek. Moderní doba nakonec z něj udělala kasárna...

(Na rozdíl od nedalekého hradu Kámen, který se zachoval v celé kráse a dnes je jedním z velkých magnetů pro turisty: v gotickém interiéru se totiž skrývá nejen obvyklá historická expozice, ale také obsáhlé muzeum motocyklů. Najdou se v něm opravdu úžasné kousky a potěší se oko zvědavého laika i skutečného znalce...)

Hlavní dominantou Pacova je dodnes nepochybně kostel svatého Michaela, jenž byl v průběhu staletí mockrát přestavován a patří k městu od čtrnáctého století – a dnes v kráse a eleganci soupeří s barokním zámeckým kostelem svatého Václava.

V držení města a panství se střídaly méně významné a nepřilíhající šlechtické rody, v roce 1727 Pacov při velkém požáru lehl popelem. Avšak na smutném spálení se z očištěných stěn rodila nová barokní podoba města, a pak už Pacov jen rostl a sílil. V roce 1888 se Vysočinou natáhly železné stupy kolejí, lokálka mezi Táborem a Horní Cerekví jezdí dodnes, ale Pacovští to mají na nádraží, jemuž jejich město dalo jméno, setsakra daleko. Což je hněte, vlak znamená jistotu zvláště v kraji, kde jsou zimy dlouhé a na sněh bohaté. A dost zdejších lidí musí za prací dojíždět do Pelhřimova, ale i dál, a středoškoláci z okolí zase dojíždějí do Pacova, za vzděláním. Neboť tu tradičně sídlí gymnázium.

A ještě jedna pacovská nevšednost: městem – přesně řečeno, zdejšími hřbitovem – prochází poledník, 15. stupeň východní délky. Což značí, že nejpřesnější středoevropský „sídlí“ právě zde. Krok na západ – a jste už o vteřinku napřed, krok na východ, a očitě se v předstihu. Malíčkost, ale dozajista potěší – a pobaví. Zmíněná atrakce se totiž stala záležitostí k festivalu Pacovský poledník, jenž od roku 2000 bývá hostem na zdejší zámku. Nádvorí se změnilo v sochařský ateliér pod širým nebem, konají se tu koncerty, promítají filmy, hraje divadlo...

Pelhřimov – a okresní ředitelství policie – je vzdálený asi patnáct kilometrů, jinak to mají Pacovští za úřady dál, až do Jihlavy, sídla kraje Vysočina. Zvykli si, museli.

Pelhřimovsko pŕl už zmíněná dálnice, což nese s sebou dobré spojení (pokud není „dé jednčka“, zrovna ucpaná, což bývá stále častější případ), alternativu k ní tvoří páteřní silnice od Jihlavy na Tábor a dále na Písek a Plzeň. Důsledek? Dost nehod, neboť páni řidiči šlapou na plyn bez ohledu na okolí.

„Policejní okres jsme rozčlenili na pět obvodů, a když se podíváte na mapu, zjistíte, že jejich sídla jsou rozložena skoro ideálně,“

pochvaluje si pelhřimovský ředitel plukovník JUDr. Jan Pešek. „Pacov, Počátky, Humpolec a Kamenice nad Lipou – a pochopitelně největší oddělení, jež sídlí tady v Pelhřimově.“

Zatímco okresní ředitelství je doma v moderní budově na tábořské výpadovce, zmíněné obvodní oddělení „bydlí“ zhruba dvě stě metrů dál k náměstí, na pokračí památkové zóny. Kterýžto fakt nese potíže. Sídlí totiž v domě, který sice dnes nevyhlíží nikterak vzcně, v letech padesátých ho totiž zrekonvovali zcela nelibostně. Když ale policie začala chystat bezmála po půl století další rekonstrukci, památkáři se ozvali – a chtějí vše uvést do původního stavu. Což přijde podstatně draž. A tak je projekt sice hotový už dávno, ale stavba se odkládá z roku na rok – třicet let miliónů je dost peněz, a jestli se bude odkládat dlouho, bude to ovšem stát víc.

„Ale loni se v rámci akce P 1000 dočkali aspoň Humpolečtí, tamní oddělení jsme opravili a pro občany dnes máme důstojnou recepci,“ pochlubí se ředitel novinkou.

Zdá se, že trendy, jež hýbají českou policií, v Pelhřimově neznají. Lidé sice nazbyt nemají, ale výběrové řízení se daří a dost mladých policistů se chystá na službu ve školách.

„Víte, co mne děsí? Kolik mladých lidí přichází s tak mizernou fyzikou, že je prostě k policii vzít nemůžeme! Kluk jako hora, a on neuběhne kilometr! Já studoval ve čtyřiceti vysokou a tři kilometry jsem tehdy ještě dokázal uběhnout za dvanáct minut,“ říká plukovník Pešek.

Jak konstatuje, na pelhřimovském okrese odchody do civilu nijak výrazně nevzrostly. Odcházejí jednoduše jen ti, co mají poctivě odslouženo dvacet, třicet i víc roků, a zatoužili už po důchodu. Pravda: svou roli hraje i tady fakt, že na venkově pořád představuje policejní uniforma existenční jistotu a poslední dobou i solidní společenské postavení.

A pak si ředitel vzpomene na zážitek z loňského léta, kdy se v jednom z koutů okresu uskutečnila velká akce typu technoparty. Všichni měli obavy, jak jinak, s takovými vpády roz dováděných mladých lidí jsou zatím vesměs nedobré zkušenosti. A ejhle, tentokrát se stal zázrak!

Hlídku pacovských policistů ve složení nadporučík Bc. Pavel Vaněk a nadporučík Pavel Jílek právě debatuje nad dalším zastavením pravidelné cesty rajonem

„Nezalekli jsme se, našťastí tu mám šikovného velitele služby pořádkové policie. Byl v Praze jak při ménovém fondu, tak při zasedání NATO, takže má zkušenost s chováním davu, a přitom si ale zachoval i zdravý selský rozum. Podařilo se nám navázat solidní kontakt s organizátory a tři dny předem jsme si vyjasnili pojmy. Co oni mohou čekat od nás a co my žádáme po nich. Řešili jsme dopravní těžkosti, v těch místech jsou silničky úzké tak, že dvě auta se jen s bídou vyhnou. A když začnou najíždět desítky osobních vozů a do toho kamiony s aparaturou, stačí, aby se jeden někde vzpříčil, a máme zaděláno na průšvih. Protože jde taky o místní lidi, kteří se v pátek vrací ze šichty, jsou utahaní a chtějí domů, a ne trčet hodiny někde v zácpě,“ říká plukovník Pešek.

A kupodivu, všechno se zvládlo. Pravda, nebyla to akce z nejlidnatějších, ve špičce se na místě vyskytovaly asi dva tisíce tanečníků a počty se průběžně měnily, lidé přijížděli a odjížděli po celý víkend. Ale pole s mladým hrachem, hned vedle louky, na níž se tančilo, obehnali pořadatelé páskou a jediný, kdo na ně vstoupil, byly dvě babky z nedaleké vsi, které si ten mumraj přišly očíhnout na vlastní oči. A v pondělí, na samém konci akce, když odjížděl poslední návštěvníci, se prý na louce neválel ani odhozený vajgl!

„Slíbili, že ukladí, a dodrželi slovo,“ ještě dnes říká ředitel trochu užasle. „Podali jsme si při loučení ruce a oni povídají – a příští rok nás tu máte zase! A já jim na to řekl – tak na shledanou! Protože když spolu lidi mluví a dokážou se domluvit, není důvod k nevráživosti!“

Zvětšely výtisk Týdeníku z Českomoravské vysočiny má datum 1. února 1930 a jeden z pacovských policistů ho vystrachal kdesi na půdě. Jedna z dávno zapomenutých zpráv nese název Modernizování četnictva pelhřimovské-

Oblíbené bistro U Karla je sice jako dlaň, ale o hosty nouzi nemívá

ho okresu a píše se v ní pochvalně o někdejším pelhřimovském veliteli kapitánu Zdražilovi. Že za jeho působení už bylo zřízeno na četnických stanicích 9 telefonních přípojek: v Pelhřimově, Červené Řečici, Novém Rychnově, Dolní Cerekví, Nové Cerekví, Božejově, Pacově, Hořepníku, Lukavci a Cetorazi. „Nyní budou rovněž některé četnické stanice opatřeny lyžemi k vykonávání obchůzek v době sněhu a závějí, kterými jinak není možno proniknouti...“

Dlužno připomenout, že venkovskou četnickou stanicí za oněch dob nezřídka tvořil jediný muž v uniformě, dočista sám na odlehle vsi. Dnešní policie má týmů méně, zato však početnější – a běžkami své muže a ženy nevybavuje. Pacovští mají dvě auta, motocykl, jenž tu „ve stavu“ rovněž býval, už dosloužil. Objet celý obvod není ovšem zvláště od podzimu do jara o nic snazší, je rozlehlý i lidnatý, žije v něm přes patnáct tisíc obyvatel.

„Většina našich policistů má přidělený svůj úsek, kam je při službě hlídka autem zaveze a který pak procházejí pěšky,“ vysvětluje nadporučík Mgr. Sůva. „Zpátky se pak vrací veřejnou dopravou. Ono není nad bezprostřední kontakt s lidmi. Je třeba dát se do řeči, poptat se po starostech – a babička či děda se rozovídají...“

Samozeřejmostí je v Pacově kvalitní počítačové vybavení, v kancelářích mají šest počítačů. Žádné supernovinky, ale slouží dobře a kvalitní software umožňuje vést agendu i v elektronické podobě. Což umožňuje nadřízeným neustálou kontrolu nad postupem práce. Mezi čtrnácti muži pacovského policejního týmu slouží i jedna policistka, nad obvyklými soudy, že ženy mají spisovou agendu v lepším stavu než chlapi, však zástupce vedoucího nadporučík Sůva krčí rameny.

„Já myslím, že rozdíly jsou spíš dány osobností zpracovatele než pohlavím,“ usmívá se.

Na skříni v šéfovské kanceláři stojí úhledně vyrovnaná řádka naleštěných sportovních pohárů: za vítězství v kuželkách, malé kopané, ve střelbě... Doklad skutečnosti, že nejen službou živi jsou zdejší policisté, že se tu taky daří dobré partě, která je s to se sejit i v době volna a něco společně podniknout.

„To je dáno naším okresním klimatem, pan

pondence,“ vysvětluje nadporučík. „A fakt je, že třeba v kontaktech s kriminalisty hodně vycházíme z toho, že se známe osobně, že si každý nehraje na svém písečku.“

Tím spíše funguje v obvodu i dobrá spolupráce a informovanost se starosty měst a obcí, vycházející ze zásad Community Policing. A zrovna tak už se po léta pacovští policisté věnují prevenci: jak na gymnáziu, tak na základních školách v obvodu, ale dokonce i mezi těmi nejmenšími ve školkách mateřských. A snažení nese ovoce: s mládeží v Pacově velké problémy nejsou.

Ale i v malém městě, jako je Pacov, nabízí se pro mladé i odrostlejší nemálo lákadel. Třeba tři nonstop bary, takže kdo chce utrácet, má rozhodně kde. Horší je to ovšem s vyděláváním. Shodneme se, že výdělek má jistý, kdo vlastní hrací automaty v těch nonstopch.

A zástupce vedoucího si vzpomene na čerstvý případ – aby trochu opravil, že s mladými v Pacově problémy nejsou. Byli to totiž mladíci – už policii dobře známi – kdo se nedávno vloupal do dvou aut ve městě, fabie a felicie. Z jednoho zmizelo rádio, z druhého nic: někdo lupiče vyrušil. Ale zas ta dobrá místní a osobní znalost: pachatelé už byli polapeni. Sice zkušně zatloukali, ale jejich kousky se podařilo prokázat.

Asi každý pochopí, že okresní policejní ředitel má jiné poslání, nežli se osobně účastnit zadržení zloděje. Ale co má dělat, když se ocitne v situaci, kdy je třeba okamžitá a energická reakce? Policista jaksi zůstává policistou neustále, a i když má na sobě civil... „Jel jsem oheďky z domova nakoupit do supermarketu v Humpolci, žena neměla čas,“ vypráví ředitel JUDr. Jan Pešek, který bydlí kus za městem, na rodinném statku, který už roky vlastnoručně s rodinou zvelebují. „Najednou koukám, že ven vyběhla jedna pokladní a pronásleduje jednoho místního pobudu. Roky toho člověka znám, není to bezdomovec, zdědil jakousi chatku v lesoparku, tam žije. A žije se, jak se dá, nejspíš drobnými krádežemi – jenže tohle přehnal.“

Nabral si do tašky celý nákup, zaplatit však

Chatová osada u rybníka Daniel je pod sněhem liduprázdňá, ale její půvab i tak zůstal patrný. Policie sem zajíždí často a pravidelně, neboť vykřadači chat a chalup přes zimu nespí: ba právě naopak!

ředitel i širší vedení soudí, že je dobré, když se lidi znají nejen po telefonu a ze služební kores-

nehodlal. A k tomu ještě začal pokladní sprostě spílat a chtěl ji bít. Tak jsem na něj spustil napřed slovně, ale on se pustil i do mě. Nevím, jestli bych ho zvládl, spíš ne, je to chlap při síle, ale našťastí vyběhl vedoucí směny z obchodu a pomohl mi. Spolu jsme rváče zpacifikovali a zavolali hlídku. Přijeli dva, policista a policistka, a předpisově perfektně provedli zásah. Jenže zloděj se začal znovu vzpouzet, nechtěl si nechat nasadit pouta, a děvčina na něj nestačila. Takže jsem nakonec musel znovu vypomoci – a přiznám se, byl jsem na sebe nakonec docela pyšný, že jsem ty hmaty a chvaty ještě docela nezapomněl...“

První listopadový snůh kupodivu na silnicích a silničkách Pelhřimovska žádnou kalamitu nevyvolal: pouhých šest nehod za den, a samá plechařina, pokud zranění, pak lehké. Místní jsou na rozmary zimy zvyklí a dovedou si s nimi poradit, to spíš odbočí nějaký letec z dálnice a neuvědomí si, že co se dalo tolerovat tam, v lesních zatáčkách a stoupáních mu projde stěží. A tak vážné havárie nejsou tady vůbec řídkým jevem, včetně těch, při nichž se umírá.

„Před pár dny se nějací mladí manželé pohádali, on skočil do auta a jel se uklidnit,“ vzpomíná ředitel. „Dojel kousek pod obchvat města a zřejmě nezvládl volant v zatáčce. Napálil to do betonové stěny podjezdu. Zemřel na místě.“

A u nehody se smrtícími následky asistovali nedávno i policisté z Pacova: mladý muž uháněl v noci a do cesty se mu postavil strom. Auto, stará šunka, na maděru, řidič taky.

Jak říká pelhřimovský policejní šéf, nehody, jež způsobí rychlá jízda a mizerný stav auta, jsou zvlášť na venkově stále časté. Kluci si koupí někde vrak za pár tisíc, trochu ho dají dohromady, na technickou se vykašlou anebo jezdí vůbec bez papírů – pročež nejraději za noci, po odlehlých silničkách, a pěkně zostrá. Následky bývají kruté, ale policie v tom je naprosto bezmocná: být na každém rohu nedokáže.

Za okny se znovu chumelí, autobusy na stanicích pod pacovským policejním oddělením zajíždějí k zastávce smykem a při rozjezdu kapánek kloužou, mlha houstne, skoro se zdá, že jdeme přímo v mracích. Zima je prostě tady, i když kalendář ještě ukazuje listopad. Jaká asi bude?

Jan. J. VANĚK
Foto Václav ŠEBEK